

A5 & A6 – Fysik B: 27/4 2017

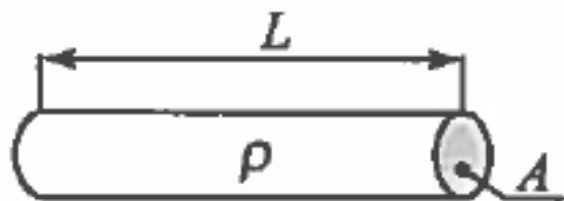
- Tilstedeværelsesregistrering.
- Meddelelser. Spørgsmål. Opsamling fra sidst.
- Nyt stof:
  - Resistivitet, resistans og temperaturafhængighed.
  - Side 72-73.
- Nye opgaver: 8/10-8/17

EXTRAOPGAVER til de "hurtige"
Hvis du er færdig med disse opgaver og gerne vil have flere, så prøv de blandede opgaver 8/18-8/25.

OBS: Nederst i denne tavlenote finder du eksemplerne 8/1 og 8/2 regnet med Maple

5. Betegnelser, symboler og enheder

Symbol	SI-Enhed	Betegnelse
α	K^{-1}	Temperaturkoefficient
ρ	Ωm	Resistivitet
E	J (joule)	Energi
I	A (ampere)	Strømstyrke
P	W (watt)	Effekt
Q	C (coulomb)	Ladning
R	Ω (ohm)	Resistans
R_i	Ω	Indre resistans
U	V (volt)	Spænding
U_0	V	Elektromotorisk kraft
U_p	V	Polspænding

$$R = \rho \frac{L}{A}$$

R trådens resistans

$$[R] = \Omega$$

ρ materialets resistivitet

$$[\rho] = \Omega \text{ m}$$

L trådens længde

$$[L] = \text{m}$$

A trådens tværsnitsareal

$$[A] = \text{m}^2$$

$$[\rho] = \frac{[R][A]}{[L]} = \frac{\Omega \text{ m}^2}{\text{m}} = \Omega \text{ m}$$

Resistivitet ved 0 °C

Stof	ρ_0 $10^{-6} \Omega \text{ m}$
Aluminium	0,026
Kobber	0,016
Konstantan	0,49
Wolfram	0,049
Platin	0,11
Nichrom	1,10

$$R_t = R_0(1 + \alpha(t - t_0))$$

$$\rho_t = \rho_0(1 + \alpha(t - t_0))$$

R_t resistansen ved temperaturen t

R_0 resistansen ved temperaturen t_0

ρ_t resistivitet ved temperatur t

ρ_0 resistivitet ved temperatur t_0

α materialets temperaturkoefficient

$$[\alpha] = \text{K}^{-1} = \text{°C}^{-1}$$

Temperaturkoefficient

Stof	α 10^{-3} K^{-1}
Aluminium	3,7
Kobber	4,3
Konstantan	0,01
Wolfram	4,8
Platin	3,8
Nichrom	0,18

Eksempel 8/1

En resistor fremstilles af en konstantantråd. Resistoren skal have resistansen R ved temperaturen t_0 , og trådens diameter er d . Resistoren tilsluttes spændingen U .

Data: $R = 5,0 \Omega$; $d = 0,40 \text{ mm}$; $U = 9,0 \text{ V}$; $t_0 = 0 \text{ }^\circ\text{C}$; $\rho_0 = 0,49 \cdot 10^{-6} \Omega \text{ m}$

- a) Beregn trådens længde.
- b) Beregn strømstyrken gennem resistoren.

Eksempel 8/2

En resistor af platin har resistansen R_0 ved temperaturen t_0 . Resistoren er forsynet med spændingen U .

Data: $R_0 = 0,10 \text{ k}\Omega$; $t_0 = 0 \text{ }^\circ\text{C}$; $U = 25 \text{ V}$; $t = 95 \text{ }^\circ\text{C}$; $\alpha = 3,8 \cdot 10^{-3} \text{ }^\circ\text{C}^{-1}$

- a) Beregn resistansen ved temperaturen t .
- b) Beregn strømmen gennem resistoren ved temperaturen t .

Eksempel 8/1 med Maple 2016

Dataliste:

$R := 5.0\Omega : d := 0.40\text{mm} : U := 9.0\text{V} : t_0 := 0\text{degC} : \rho_0 := 0.49 \cdot 10^{-6}\Omega \cdot \text{m} :$

a)

$$R = \rho_0 \cdot \frac{L}{A} \Leftrightarrow L = A \cdot \frac{R}{\rho_0}$$

Inaktivt matematikfelt (SHIFT+F5) til forklaring af omskrivning

$$A := \pi \cdot \left(\frac{d}{2}\right)^2 \stackrel{\text{simplify}}{=} 1.256637062 \cdot 10^{-7} \text{m}^2$$

$$L := A \cdot \frac{R}{\rho_0} \stackrel{\text{simplify}}{=} 1.282282716 \text{m}$$

Trådens længde er 1.3m.

b)

$$U = R \cdot I \Leftrightarrow I = \frac{U}{R}$$

Inaktivt matematikfelt (SHIFT+F5) til forklaring af omskrivning

$$I_0 := \frac{U}{R} \stackrel{\text{simplify}}{=} 1.800000000 \text{A}$$

Strømstyrken er I = 1.8A.

Maple har reserveret variabelnavnet I til at betegne "den imaginære enhed" inden for de komplekse tal.

Dvs. i Maples verden er $I = \sqrt{-1}$.

Derfor kan man ikke bruge et "rent" I i beregninger (dvs. aktive matematikfelter), men man kan så f.eks. give det et subscript, f.eks. I_0 , som jeg har gjort.

(Indtastning fra tastatur: $I + \_ + \_ + 0$)

Men i konklusioner og andre inaktive matematikfelter kan man godt bruge I .

Eksempel 8/2 med Maple 2016

Dataliste:

$$R_0 := 0.1\text{k}\Omega : U := 25\text{V} : t_0 := 0\text{degC} : t := 95\text{degC} : \rho_0 := 0.11 \cdot 10^{-6} \Omega \cdot \text{m} : \alpha := 3.8 \cdot 10^{-3} \frac{1}{\text{degC}} :$$

a)

$$R_t := R_0 \cdot (1 + \alpha \cdot (t - t_0)) \stackrel{\text{simplify}}{=} 136.1000000 \Omega$$

Resistansen er $R_t = 0.14\text{k}\Omega$.

b)

$$I_t := \frac{U}{R_t} \stackrel{\text{simplify}}{=} 0.1836884644 \text{ A}$$

Strømstyrken er $I_t = 0.18\text{A}$.